POKROK PUBL. CO.
vydává
POKROK ZÁPADU
a místní vydání

V Omaze, pro státy Iowa, Nebraska, ve Sch. Dakotě a Chicagu, pro státy Illinois, Nebraska, ve Wilson, Kan., pro státy Kansas; v Cedar Rapids, Ia., pro stát Iowa; v Mo. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota, a v Tyndall, S. D., pro státy South a North Dakota.

PŘEDPLATNÉ:
Pro Spojené Státy $3.50
Pro Kanadu $4.00
Do Československé republiky $3.00

Žádáky použití jiných než peněžních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Drafts), anebo v registrovaném dopise.

Oznamujíce-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

Doplňky z kruhů čtenářstva uveřejňujeme ochotně. Musí býti slušně, pouze ten smysla zákona anebo pokoditi a podepsány plným jménem, ač jíž má býti v redakci utajeno, anebo v dopise uveřejněno.

Sokolský slet a výprava z Ameriky.

V minulých dnech vyplulo z New Yorku několik lodí, vezoucích americké účastníky na všesokolský slet do Prahy. Nebylo těch účastníků mnoho, snad necelý tisíc. Hlásilo se jich více, snad jednou tak velký počet, avšak nebylo možno získati pro všechny místa na lodích. Bylo ostatně dobře, že počet tento byl obmezen, poněvadž stará vlast naše není dosud připravena na přijímání velkých návštěv. I tento tisíc postačí, aby dokumentoval lidu ve vlasti, že česká Amerika nezapomněla na máti rodnou a že upřímně zajímá se o všechno, co k její povznesení je konáno.

Americká výprava zajisté bude míti pro zdar sletu veliký význam. Očekává se od ní, že zanese do života nové republiky trochu svěžího amerického vzduchu a že nepřijde kritisovat, nýbrž pomáhat. V článcích, kterými byla provázena, bylo jí dáno mnoho rad. — Mnohé z nich byly zcela zbytečné a mnohé naproti tomu byly včasným připomenutím, že v nových poměrech ve vlasti dlužno se chovat zcela jinak nežli při návštěvách v době, kdy hospodářský život národa nebyl porušen do té míry jako nyní. Spoléháme se plně na intelligenci amerických Čechů a věříme pevně, že výprava přinese našim ve vlasti spíše posilu pro těžké poválečné zápasy, nežli aby přinesla hořkost a snad i závist. Lidé s těžkou školou, jakou poskytuje Amerika, dovedou se přizpůsobiti poměrům a dovedou proplouti jakýmkoliv úskalím, aby nenarazili.

O tom, bylo-li radno či neradno pořádati všesokolský slet letos, vysloveny byly náhledy rozdílné. My shodovali jsme se od počátku s náhledy českých sokolských vůdců, kteří prohlašovali, že všesokolský slet je nutností, aby obrodil netoliko národní cítění, nýbrž aby vyvolal smysl pro nové povinnosti a přinesl národu starou víru ve vítězství práce úsilovné. Proti sletu mluvily důvody jistě dosti vážné, mezi nimiž současná vyživovací krise padala hlavně na váhu, stejně jako vážná bytová tíseň v Praze a ve většině měst republiky. Ale stejně vážné byly i důvody pro konání sletu. Z těchto důvodů nejvážnějším byla potřeba obrody národa.

Není o tom pochybnosti, že sokolské slety v minulosti, nazývané svátky síly a krásy, znamenaly velkou morální posilu národa. Sokolské slety vlévaly do zmučených a zoufajících srdcí českých novou naději a novou víru. Byly to vždy velké, svátky národní, v jichž velikoleposti, ukázněnosti a pohotovosti, obrážel se zdravý kořen národa, posilovala myšlenka nákladní a vyvolávala naděje v lepší budoucnost. A takové posily je třeba i nyní.

Strašlivá válka světová má hrozné důsledky. V jejích stopách přišlo mnoho pohrom, jež volají po nápravě. Vedle rozvětvivšího se materialismu, hmotařství, je to úbytek zdravého národního cítění, co poškozuje národ. Není to bojest specielně československá, nýbrž všesvětová. Tato reakce není tolik československým zjevem, nýbrž jeví se ve všech zemích, i zde. Bylo mnoho národního nadšení za války ve všech zemích, vedoucích zápas za demokracii a práva lidská, avšak nevyhnutelně dostavila se reakce, která zničila mnoho krásného a ušlechtilého v lidských srdcích. Úbytek zdravého a vřelého národního cítění v Československu, toho cítění, jež stálo jako nádherný květ nad válečným rumiscem, je zřejmý.

Všeobecný sen má přednevším dokázati, že národ náš neutopil se v moři materialismu, v němž utápěla tak značná část Evropy. A splašilý slet tento bude nádherným květem idealismu na tváři hmotařství propadlé Evropy. Bude velkým positivem všem těm dobrým a upřímně vlastenecky citlivým srdcím u nás doma, neboť naznačí, že to, co bylo kdysi naší chlubou a naší ozdobou, ta velká láska k národu a vlasti, touha po jeho duchovním povznesení a tělesném obrození, nevymřelo, naopak posíleno bylo v té záplavě krve, která postihla takřka celou Evropu. Zmučený národ český v dobách nejhorších byl upřímně vlastenecký a teprve doba poválečná, kdy vyprchalo velké nadšení prvních dní republiky, přinesla reakci.

Budou to velké a slavné dny. Poprvé od založení sokolských organisací slet bude se konati bez překážek ze strany vlády. Také československé vojsko bude na něm bráti účast, jak patrno je z programu sletu, který naznačuje, že našimi vojáky provedena budou zajímavá husitská cvičení. To bude míti větší význam než se má všeobecně za to. Vojenští přidělenci všech národů súčastní se tohoto sletu v zastoupení svých vlád a podají svým vládám podrobnou zprávu o cvičení netoliko vojenském, nýbrž i sokolském. Snad poprvé tak vojenské autority všech národů budou upozorněny na skvělou práci českého Sokolstva. Je také možné, že ve vojště různých národů dojde k napodobení sokolských cvičení prostných, která budila údiv vždy, kdykoliv čeští Sokolové utkali se v nějakém světovém zápolu. Význam letošního sletu všesokolského bude tudíž větší nežli všech předcházejících a možno téměř říci, že bude to význam světový, podobný onomu, jaký přikládá se hrám Olympijským.

Také význam zájezdu amerických Čechů do vlasti bude větší. V slavném uvítání této výpravy na půdě osvobozené vlasti ocení vděčný národ velkou práci amerických českých kolonií v hnutí osvobozeneckém. Nadšení české Ameriky v hnutí revolučním, jak nasvědčují tomu projevy všech předních našich revolučních pracovníků, bylo velkou posilou našim doma v trpném boji proti vládě Habsburků. Z článků v listech ve staré vlasti se objevivších je patrno, že od americké výpravy čeká se opětně posílení. Je naším vřelým přáním, aby očekávání vlasti se splnilo, a aby americká výprava na slet všesokolský plně vyplnila úkol, který mimořádnými poměry byl jí uložen.

Události v Mexiku.

Revoluce v Mexiku proti Venustiano Carranzovi, jež vyvíjela se takřka s kaleidoskopickou rychlostí, nemůže býti považována za uzavřenou kapitolu, přes to, že Carranza, proti němuž hlavně byla namířena, je mrtev a většina republiky za řekou Grande podrobila se takřka bez krveprolití nové autoritě. Úkladné zavraždění sesazeného presidenta vyvolalo značné rozhořčení v jistých živlech v Mexiku a právě tato indignace je plna nebezpečí.

Ve chvíli, kdy tyto řádky píšeme, sdělují časopisecké depeše, že celá řada nespokojených vůdců s malými sbory ozbrojených mužů staví se nepřátelsky proti novému režimu, buďto z loyálnosti k vládě právě svržené anebo z jiných příčin, a je silně možno, že nová drobná válka znovu rozpoutá se v této stále revolucemi zmítané zemi. A to všechno zdá se nasvědčovati tomu, že bylo by předčasno prohlašovati, že revoluce nejposlednější byla méně krvavou nežli revoluce předcházející.

O příčinách nezdaru vlády Carranzovy bylo napsáno toho mnoho, avšak mexická politika je tak komplikována a je v ní tak mnoho pro nezasvěcence nepochopitelného, že není takřka možno vysloviti nestranný soud. Tolik je však jisto, že velká korrupce a osobní politika hrály hlavní úlohu ve vyvolání revolučního požáru, který šířil se s tak úžasnou rychlostí. Značné na váhu pak padá také okolnost, že lid mexický dosud je na nízké úrovni vzdělanostní a následkem toho stává se stádem, které jde slepě za svým vůdcem. Osobní choutky a nevražívost těchto vůdců často bývaly hlavní příčinou revolucí. Ovšem, každá revoluce měla pěkná a líbivá hesla, avšak za krátko po vítězství zapomnělo se na slibované reformy a politický život mexický plynul starým řečištěm.

Není o tom pochybnosti, že Carranza silně zklamal očekávání Spojených Států. V době, kdy zvedl prapor revoluce proti Huertovi obvyklou mexickou cestou — v čele armády — Spojené Státy držely mu palec, neboť kladl značnou váhu na konstitucionalism. Všechny mexické revoluce více méně jdou do boje proti vládnímu režimu s tímto heslem, avšak u Carranzy zdála se jeviti upřímnost. Snad u Carranzy trochu té upřímnosti bylo, avšak nesplnil očekávání. Neuklidnil Mexika a za jeho režimu byly větší nepořádky v této zemi nežli za jeho předchůdců. Neprovedl žádné ze slibovaných reforem, žádných volebních, industriálních a výchovných zlepšení, a všechno šlo v Mexiku za jeho vlády tak jako chodilo dříve.

Masy mexického lidu jako dříve neměly žádného hlasu ve správě země. Správa země a celá její politika byla v rukách několika vojenských vůdců. Průmysl a obchod země byl v kontrole několika osob, která vlastnily většinu půdy, a zbytku 16 milionů obyvatelstva používáno bylo jako dělníků. Praví se, že každá země má takovou vládu, jakou si zaslouží, čili, že vláda je tak dobrá, jak intelligence lidu žádá anebo tak špatná, jak nevyspělost lidu dovolí. A to platí též o Mexiku.

Vláda v Mexiku nemůže býti dobrá v našem nazírání na vládu. Může však býti silná a udržovati pořádek, což je základní podmínka organisované společnosti. Je sice lépe, může-li lid sám sobě vládnouti, avšak nemůže-li anebo nechce-li, pak musí mu býti vládnuto. Diazova vláda nebyla dobrou vládou dle amerických a demokratických pojmů, za to byla však silnou vládou a dle toho nastřání dobrou vládou pro Mexiko. Udržovala pořádek, což bylo více nežli byly s to vykonati všechny vlády následující. Nečinila tak demokratickou formou, avšak snad nepořádky za Madery, Huerty a Carranzy nebyly demokratickou formou udržovány. A proto autokracie Diazova byla lepší nežli autokracie Carranzova, i když první jmenovaný nepřeslavil, že vládne konstitučně, jako poslední jmenovaný.

Mexiko náleží se v začarovaném kruhu a vojenské revoluce mu nepomohou. Taková hnutí toliko nahražují jednoho diktátora druhým a poměry lidu se nemění. Nemá větších politických práv za nového vůdce. Evoluce a nikoliv revoluce by byla s to Mexiku prospěti. Úroveň mexického lidu musí býti zvýšena. Musí se mu dostati skutečné svobody, která uznává obmezení stanovená zákony a disciplinu společnosti. To znamená obrodu lidu, výchovu, a Mexiko dosud nemá ani prostředků k této výchově.

Mexiko ovšem v této době přechodné nemůže býti bez vlády. Musí však míti vládu lidu přátelskou, osvíceného a právě poměry chápající, jež vynaloží vše na výchovu lidu, na zřízení škol, odstranění nevědomosti a zlepšení životních poměrů. Do té doby bude Mexiku třeba diktátora. Všechno zdá se nasvědčovati tomu, že příštím mexickým diktátorem bude generál Alvaro Obregon. V tohoto vůdce jsou kladeny velké naděje. I Spojené Státy vzhlížejí k němu jako k příteli. Nebude-li Obregon kráčeti v šlépějích svých předchůdců, bude-li si přáti povznesení lidu a pro ně úsilovně pracovati a bude-li silným a osvíceným zároveň, pak jeho vláda může znamenati počátek nové éry pro Mexiko.

Uprchla ze Sibiře.

Lucie Stavenská, 17 roků stará uprchlice z Polska a Sibiře, přijela v minulých dnech do San Franciska po transportní lodi Great Northern a vypravovala o svém velkém utrpení. Její otec byl usmrcen v boji a matka spáchala sebevraždu ze žalu. Dívka sama stala se obětí nesvědomitého vojáka ve Vladivostoku. Přijela do Ameriky jako adoptovaná dcera George Fickleye, výplatčího amerického loďstva a odebrala se s ním do jeho obydlí v Exeter, Cal.

Trofej amerických vojáků.

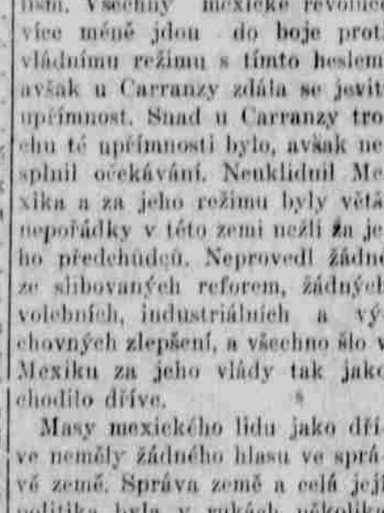

Na obrázku našem spatřujeme pěknou trofej, kterou Anglické sdružení pro rohování odevzdá americkým sborům jako památku na mezinárodní zápas v rohování, který konal se v Londýně v prosinci roku 1918.

Světová válka v číslicích

Ernest L. Bogert, známý americký profesor ekonomie, připravil za podpory Carnegiovy nadace pro trvalý mír zajímavou statistiku válečnou, která chladnou mluvou číslic více než cokoliv jiného mluví pro světové odzbrojení a vyřizování rozporů mezi národy smírčími světovými tribunály. Je to nejúplnější statistika, jež až dosud vydána byla o světové válce, a většina číslic činí si nároky na přesnost. —

Dle této autority, všechny války devatenáctého století, od válek Napoleonských až do válek balkánských v letech 1912 až 1913 jeví ztráty na životech 4,149,300, kdežto počet mrtvých ve světové válce udává se na základě přesných úředních čísel a nejspolehlivějších odhadů tam, kde těchto přesných úředních číslic není, na 9,998,771. Bogert odhaduje ve své zajímavé statistice také peněžní hodnotu usmrcených pro jednotlivé země. Nejvyšší hodnota lidského života udává se v případě Spojených Států, kde hospodářská hodnota jednotlivce cení se na $4,720. Na druhém místě nalézá se Anglie, kde hospodářská hodnota jednotlivce udává se na $4,140; na třetím Německo s $3,380; pak Francie a Belgie s $2,900 a dále Rusko, Italie, Srbsko, Řecko a jiné země, kde hospodářská hodnota životů je odhadována na $2,020.

Ruské ztráty ve světové válce udávají se na 4,000,000, tak že u této země lidská hospodářská ztráta jeví se největší a to více jak $8,000,000,000; Německo nalézá se na místě následujícím se ztrátou $6,750,000,000; Francie má ztrátu $4,800,000,000; Anglie, $3,500,000,000; bývalé Rakousko Uhersko, $3,000,000,000; Italie, $2,384,000,000; Srbsko, $1,500,000,000; Turecko téměř $1,000,000,000; Rumunsko, $800,000,000; Belgie téměř $800,000,000; Spojené Státy o maličko více nežli $500,000,000; Bulharsko o málo více než $500,000,000; Řecko, 75,000,000; Portugalsko, $8,300,000, a Japonsko $600,000. Na této základně znamenala světová válka hospodářskou ztrátu na lidských životech $33,551,276,280, a ztráta civilního obyvatelstva se udává asi na stejnou číslici.

Celková ztráta na majetku na souši udává se na $29,960,000,000, z čehož třetina připadá na Francii, jejíž ztráta se udává na $10,000,000,000. Belgie nalézá se na místě druhém se ztrátou $7,000,000,000 a země ostatní v následujícím pořádku: Italie, $2,710,000,000; Srbsko, Albanie a Černá Hora, $2,000,000,000; Velká Britanie, $1,750,000,000; Německo, $1,750,000,000; Polsko, $1,500,000,000; Rusko, $1,250,000,000; Rumunsko, $1,000,000,000, a Východní Prusko, Rakousko a Ukrajina společně stejný obnos.

Pokud ztrát na moři se týče, ztrát na obchodním loďstvu a nákladech, praví zpráva, že náklad na vybudování jedné tuny peněz nemůže býti udán na méně nežli $280, tak že peněžní ztráta při potopení 15,398,392 tun může býti odhadnuta na $3,000,000,000. K tomu pak dlužno připočísti ztracený náklad, jehož cena odhadována je $250 za tunu, celkem $3,800,000,000, tak že celkové ztráty na moři možno odhadnouti na $6,800,000,000.

Mezi nepřímými ztrátami válečnými je ztráta na produkci, jež se odhaduje na $45,000,000,000. K této sumě došlo se v předpokladu, že průměrně 20,000,000 lidí po celou dobu trvání války bylo odvoláno k vojenské a pomocné službě a průměrná jejich roční produktivní schopnost odhadována je na $500. Pomocné práce válečné jsou jinou nepřímou ztrátou, jež je odhadována na $1,000,000,000. Ztráta neutrálních národností udává se na $1,750,000,000.

Počítá-li se přímá ztráta v důsledku světové války na $186,336,637,097 a nepřímá na $151,612,542,560, získá se obrovská celková suma $337,946,179,657. O tento obrovský obnos ochuzeny byly státy, jež na válce se podílely. V uzávěrku zajímavá zpráva tato praví:

Číslice v tomto souhrnu předložené jsou takřka nepochopitelné a děsivé, a přece v nich nehčře se v počet vliv války na život, lidskou vitalitu, hospodářský blahobyt, mravnost a jiné fáse lidské povahy a činnosti, které byly válkou disorganisovány a porušeny. Je patrno z přítomného neklidu v Evropě, že skutečná cena války nemůže býti měřena přímým peněžním vydáním válku vedoucích během pěti let jejího trvání, nýbrž že vedena byla za cenu rozvratu moderní hospodářské společnosti.

Kijev jako město mučednické.

Novinářské zprávy z minulých dnů oznámily, že město Kijev, kapitol Ukrajiny bylo značně poškozeno v bojích, vedených o ně nepřetržitě po dva poslední roky. Americká komise, jež navštívila město hned po prvních oddílech polských a ukrajinských vojsk, tudíž takřka v stopách bolševiků, vykreslila ponurý obrázek tohoto města, jež v srdci každého upřímného Rusa má místo hned po Moskvě a v srdcích Ukrajinců přirozeně místo první. Město utrpělo značně bombardováním při různých příležitostech a většina budov je poškozena. Obyvatelstvo před odchodem bolševiků trpělo hladem. Hladu bylo odpomoženo přívozem zásob, avšak rehabilitace města bude vyžadovati dlouhou a úsilovnou práci.

Kijev změnil svoje pány desetkráte v posledních třech letech. Lze jenom litovati toho, že krásné toto město tolik utrpělo v těchto bratrovražedných bojích. Město toto je i pro Čechoslováky památné, neboť nerozlučitelně spojeno je s naším odbojem. V jeho okolí organisovaly se československé pluky a město samo bylo střediskem českého odbojného hnutí v poslední periodě pobytu československých vojsk v evropské Rusi.

Rusové často nazývají Kijev jako Moskvu matičkou ruských měst anebo Jerusalemem Ruska. V minulých stoletích Kijev více byl znám jako průmyslové středisko, avšak před tisícem let jméno jeho bylo nerozlučitelně spojeno s 300letou periodou ruské historie.

Před válkou Kijev považován byl za jedno z nejdůležitějších obchodních měst Ruska. V únoru každého roku shromáždilo se tu na tisíce obchodníků z Ruska a jiných zemí k velkému trhu, na kterém uzavírány byly kontrakty na zboží a produkty, jmenovitě řepný cukr. V jiných obdobích pak poutníci z celého Ruska se tu shromažďovali, aby navštívili tak zvaný Jeskynní klášter.

Je málo měst na světě, kde by vedle nového a moderního se tak mnoho bylo starožitného. Kijev leží při blátivé řece Dněpr, podobající se značně naší Missouri, či spíše řece Ohio. Řeka Dněpr je splavněna a doprava po ní je značnou důležitost pro 14 milionů lidí, bydlících v oblasti jeho údolí, neboť po ní bylo upravováno každoročně asi za 200 milionů dollarů zboží.

V historii ruské Kijev hrál značnou úlohu. Nedaleko něho kníže Vladimír shromáždil svůj lid k hromadnému křtu, když se vrátil se od starých pohanských bohů a vzdal se tisíce svých žen. Kníže Vladimír, jak známo z historie, poslal v desátém století svoje emisare do celého světa, aby studovali všechna tehdejší náboženství, chtěje si vybrati nejlepší. Řecké ceremonie v Byzanci si mu zamilovaly nejlépe. Někteří historikové soudí, že touha, aby oženiti mohl se s decerou římského císaře, vedla jej k tomuto výběru. Karel Havlíček Borovský tuto významnou událost v ruské historii vylíčil humoristicky ve svém "Křtu svatého Vladimíra."

Rusové oddali se novému náboženství se stejnou horlivostí, s jakou přinášeli lidské oběti opuštěnému bohu Perunovi. Za panování knížete Vladimíra přišel do Kijeva mnich Antonín, který usadil se v jeskyni. Jiní zbožní lidé následovali jeho příkladu a tak vzrůstala jeskynní osada poustevníků. Archeologové tvrdí, že jeskyně tyto, stavší se domovem zbožných mnichů, byly sídlem jeskynních lidí v kamenném věku.

Poustevníci tito obehnali vysokou zdí svoje jeskyně a mnozí z nich již nikdy z velu nevyšli. Mnozí dokonce ani nevycházeli ze svých jeskyní, kde se stále modlili a také postili. Toliko každý druhý den přicházeli si pro potravu, jež položena byla před jejich jeskyni. Když pak jídlo některého dne zůstalo před jeskyní netknuto, věděli ostatní mniši, že jejich druh je mrtev. Taková jeskyně pak byla zazděna a stala se hrobkou zesnulého mnicha. Hrobky těchto svatých poustevníků jsou hlavní attrakcí proudů poutníků, které z celého Ruska před válkou do Kijeva přicházely. Jeden z těchto poustevníků, Jan, jak se vypravuje, strávil třicet let svého života až po plec v zemi zahrabán.

Jeskyně tyto tvoří dnes část proslulého kláštera, který se svými chrámy, celami, hospodami a školami je malým městem sám pro sebe. Mezi mumiemi, chovanými v klášteře, kde dříve ležely v otevřených rakvích v nádherných úborech, nalézal se také Nestor, ruský Herodot, v jehož kronice se praví, že Kijev založen byl třemi bratry v devátém století.

Vystoupíme-li ze čtvrti "Jeskynního města," ocitneme se v Podolu, či obchodní části města, jež připomíná značně některé průmyslové město novo-anglické. Je tu veliké množství továren a dílen na papír, stroje, chemikalie a železářské zboží. Kijev byl netoliko hlavním střediskem obchodu řepným cukrem, nýbrž i střediskem obchodu s dřívím, dobytkem a obilím. Jeho vzrůst v posledních letech byl obdivuhodný, připomínaje tak vzrůst mnohých amerických průmyslových měst. V roce 1889 měl méně nežli 200,000 obyvatel, avšak v roce 1911 napočítáno bylo tu obyvatel přes půl milionu.

Kijev jako nejstarší ze známějších ruských měst dal Rusku první křesťanský chrám, první knihovnu, první křesťanskou školu a honosil se nejstarší kathedrálou bývalé ruské říše, krásnou kathedrálou sv. Žofie. V této kathedrále také nalézá se "Nezničitelná Panna Maria," socha, která zůstala ušetřena za nájezdů tatarských hord, jež ničily chrámové poklady.

Kijev je nyní sídlem nové republiky Ukrajinské. Leží 621 mile jihozápadně od Moskvy a 270 mil na sever od Oděsy. Značná část Ukrajinců, jak poslední události ukázaly, postavila se proti ruské sovětské vládě a spojila své osudy s Poláky, s nimiž došla k hospodářské dohodě. Zajisté Kyjev v budoucnosti jako sídlo bohaté a úrodné Ukrajiny nabude bývalého svého velkého významu jako středisko průmyslové i jako středisko obchodní.